

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Egyesült, nemzeti, keresztény kisgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór utca 15.
Telefonoszáma: 14.

Előfizetési árak: egész évre 80 K, félévre 40 K,
negyedévre 20 K, egy óra 8 K. Egyes szám ára 1 K.

Ideigl. felelős szerkesztő:

ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.

Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

„Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.“

Szemle.

Az írek nemzeti szentje, a corki polgármester már halott. Ennek a hatalmas vértanúnak még a temetése is félelembe ejtette a kalmárlelkű, önző, számító angolokat. Ez a zsidó vonású, pöffeszkedő angol nemzet, akinek borotvált képét nem egyszer hagyta helyben a világháború alatt a német, velünk együtt, — a népek szabadítójának tolta fel magát, ugyanakkor a vele közös háztartásban élő őröket pedig elnyomja. A hős ír nemzetnek kiváló fiát, a corki polgármestert, a múlt héten temették el hazájában, Írországban. Börtönét, ahová az an gól kegyellenség vetette, csak halva hagyhatta el. Az angolok megtiltották, hogy koporsójára nem szabad ír nemzeti lobogót teríteni. A corki püspököt pedig hivatalosan értesítették, hogy a temetés alatt meg van tiltva az ír nemzeti színek viselete. Nagyszámú angol katonaságot helyeztek készenlébe, hogy a temetésnél esetleg megújuló lázongást vérbefojtsák. Hiába! Ti műhódítók! Csak egy corki polgármester halt meg! Tíz ezer helyette száz, ezer, tízezer, sok-sok. Nézzetek be a templomokba, ahol több ezer ember, asszony, gyermek, ifjú, agg, könnyes szemekkel imádkoznak nemzetük hőseinek lelkiüdvéért. Nem tetszik kalmár lelketeknek ez a kép? Elfordultok tőle? Hát akkor nézzetek az utcákon járó sok-sok gyászszátyolos nőt, akik között ráakadtok százával, ezrével a corki polgármester nemes lelkére, dacos elszántságára. Eze ket nem lehet az üzleti könyvek „követel és tartozik“ rovataiba elkönyvelni. A hazaszeretét kitör és Eget kér! Mások által megszerzett babérutakon nem pihenhetek nyugodtan. A bosszuálló Isten keze utolér benneteket.

A jóvátételi bizottság, melyet az ügynevezett „győző“ hatalmak küldöttek ki a legyőzött országokba, működését a legfélelmesebb helyen, Németországban sietett megkezdeni. Még legyőzöttek is félelmes volt számukra a nagy német nemzet. Sürgősen elrendelték tehát a lefegyverzést és a fegyverek beszállítását. A lefegyverzés ügyében kiküldött birodalmi biztos a birodalmi gyűlésen bejelentette, hogy eddig összesen 1,750.000 puskát, 800 ágyút, lángszórót, aknavetőt és egyéb harceszközöt, valamint tízezer géppuskát foglaltak le, vagy mutattak be, a törvényes bejelentés kötelezettségének megfelelően. Egy hatalmas had-

sereg, viléz, bátor katona nemzet hős fia vonulnak el szemem előtt, mikor e számokat számlálom. Kicsavartik kezükből ezt a rengeteg fegyvert, hogy utána annál könnyebben semmisíthessék meg. Naiv számítás? Annak az 1,750.000 puskának, amit elvettek tőlük, élnek a gazdái! Élnek! És nem fognak kihalni soha. Visszaveszik még puszkájukat. Csak türelem! Lesz még ünnep a németeknél is! A vasasok lába alatt még dübörögni fog a föld. Csak türelem!

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

A ker. szocialista párt nem szavazza meg a béke ratifikálását (?)

Budapest, nov. 6.

A ker. szocialisták semmiképpen sem akarják a béke ratifikálását megszavazni és — úgy mondják — ha ezt a kérdést pártkérdéssé teszik, hajlandók a legmesszebb menő konzekvenciákat is levonni. Nincs kizárva, hogy ily módon a kormányzópartban pártszakadásra kerül a sor, amennyiben az ellentéteket nem sikerül még a tárgyalások előtt áthidalni.

Amerika Németország pártján.

Bécs, nov. 6.

Mint a londoni Central News jelenti, az amerikai vezető diplomáciai helyeken kijelentéseket tettek arra nézve, hogy az Egyesült Államok nemcsak hogy visszadják a háború alatt lefoglalt német tulajdonokat, hanem az antant hatalmasainál is lépéseket fognak tenni, hogy Németországgal szemben támasztott követeléseiket a legkisebb mértékre szállítsák le.

Terjed az irországi forrongás.

Bécs, nov. 6.

Az angol Matin jelenti, hogy az ír forrongás mindegyre nagyobb mérvet ölt. Londonból már nem tudnak telefonvagy táviró-összeköttetést kapni az ír városokkal. Thurles ír város lángokban áll. A legtöbb helyen kihirdették az angol parancsnokok az ostromállapotot. A helyzet nagyon is kritikus.

Füstbe ment torv.

Varsó, nov. 6.

Take Jonecu román külügyminiszternek Lengyelországgal való tárgyalásai nem sikerültek, amennyiben Lengyelország határozottan kijelentette, hogy nem hajlandó belépni a kis antántba. (Mehet hosszú orral a bocskoros.)

A gabonarendelet újabb terve a kormányzópartban.

Megkezdték a földbirtokreform tárgyalását.

A kormányzópart sem térhetett ki azoknak a sérelmeknek orvoslása elől, amelyek a gabonabeszolgáltatás körül a kisgazdákat érték.

A „Keresztény Kisgazda és Földmives Szövetség“ is nem kis mértékben vette ki a maga részét abból, hogy legközelebb a kormányzópart egy újabb, enyhébb rendeletet bocsájt ki a régi súlyos helyett. Virágzó, ifjú Szövetségünk immár eredményekről számolhat tehát be.

Vass József közlelmzési miniszter a rettentően nehéz helyzetben is megértő lélekkel mérlegelte a gazdák helyzetét és a következő módosított rendeletet terjesztette a kormányzópart elé:

Az adógabonának beszállítását minden körülmények között megkövetelik mindenképp. Ha egyes birtokon 25 százalékánál kevesebb vetésterület van gabonából, az a különbséget köteles lesz pénzben beszállítani. Ez az intézkedés főleg a nagybirtokokra vonatkozik. — A beszállítás felémelt áron — 800 koronás buza és 650 koronás rozsár — fog történni. A kontingensgabona beszállítását szintén szorgalmazza a rendelet, azonban egyelőre önkéntes beadással s nem rekvirálás útján. A beszállítás november végéig teljesítendő.

Az drpa, zab és tengeri forgalma teljesen szabad lesz.

Árpából a 100 holdon felüli birtokok feleslegüknek 30 százalékát lesznek kötelesek beszállítani.

Tengeriből magyar holdankint 10 holdig egy, 10 holdon felül két métermázsza (csöves) vétetik igénybe. Fél magyar holdig (akár tulajdon, akár bérlet, akár részföld) a tengeri-terület szabad a beszállítás kötelezettsége alól.

Ha a 3 millió 100-ezer métermázsza gabona és egy millió 100-ezer métermázsza kukorica a rendelet alapján november végére egybe nem gyűlt, akkor az állam a kontingensgabonának begyűjtéséhez fog erősebb rendszabályok útján nyulni. Amely gazdára kiderül, hogy feleslege ellenére az adógabonát sem szolgáltatotta be, attól a felesleget elkobozzák, aki pedig a kontingensgabonát nem adta be, bár felesleggel rendelkezik és jóhiszeműen járt el, annak a régi térítési díjat, 300 koronát fizetik ki. Ez a rendelet azzal a jennartással van tervehetve, hogy a pénzügyi kormány a szükséges anyagi eszközök előteremtéséről gondoskodni képes.

Figyelemmel kísértük a további rendelkezéseket és a nehéz helyzet belátásával, kisgazdáink jogos, méltányos igényei mellett kitartással, tovább küzdünk.

A földbirtokreform a nemzetgyűlés előtt.

Nagyatádi Szabó István, földmivvelésiügyi miniszter csütörtökön terjesztette a nemzetgyűlés elé a földbirtok helyesebb megoszlásáról szóló törvényjavaslatot, melyet a ház 8 órás ülésekben fog tárgyalni, hogy minél előbb tető alá hozza. A javaslatnak Kenéz Béla nemzetgyűlési képviselő volt az előadója. Utána nagyatádi Szabó István, földmivvelésiügyi miniszter szólalt fel. Ezzel a törvénnyel a liberalizmus adása maradt a népek. Megcsináltuk mi a keresztényi szeretet parancsszava alapján. Gazdasági viszonyaink a jó földbirtokreformtól függenek. Vagyonekiből szó sincs. Csak ahol nem találkozunk a nagybirtokos részéről megértéssel, nyulunk törvényadta jogainkhoz. Minden felforgató törekvés ellen a legjobb szer ez a földreform. Aki csak 3 hold földet kapott is, nem lesz kommunista. De jobb munkaeerő is az, akinek van egy kis földje, jobban takarékoskodik, így nemzetgazdaságilag is sokat jelent. A mi tetszéssel fogadott beszéd után a nemzetgyűlés véget ért.

Megindul a munka az egész vonalon.

A társadalom majdnem minden rétege megvan szervezve. Egyesültek, tömörültek azért, hogy társadalmi rétegük képviselve legyen egy-egy erős szervezetben, mely közös érdekeikért mindenhol és minden körülmények között megvédi a tagok gazdasági érdekeit. Tömörültek a molnárok, postások, vasutasok, tanítók, tisztviselők, iparosok és munkások egyaránt, hogy érdekeiket mindenhol képviselteni tudják.

Ezen társadalmi réteg, mely már idáig is szervezkedett, tömörült, az ország népességének 25%-át alkotja és mégis mily erőt képvisel. Jólétiük nagy része összetartásuknak köszönhető.

Szövetkezés, tömörülés nélkül, most már belátjuk mi kisgazdák és földmivesek is, megélni nagyon bajosan lehet. A mi hatalmas, élet-erős kisgazda- és földmives rétegeinket is meg kell szervezni. Összetartásunk legyen meg befelé, kifelé pedig alkossunk egy megdönthetetlen erőfalat. Ha mi, az országnak a 75%-a, megszervezzük magunkat, gazdasági kapcsolatot létesítünk a faluk, a járások és a megyék között, ebben a szervezetben oly erővel fogunk rendelkezni, mely képes lesz dacolni minden viharral s képes lesz megvédeni minden jogainkat.

A kisgazda- és földmives társadalomnak ebben az országban vezetni kell, mert a vezető szerep minket illet meg. Vezetnünk kell, az első helyen kell lennünk azért, mert az országnak a legnagyobb zömét, 75%-át alkotjuk. Magyarország földmivelő ország, tehát mulhatalanul szükségünk van arra, hogy földmivelpolitikát folytassunk, még pedig olyant, mely teljesen és minden körülmények között megfelel a mi gazdasági érdekeinknek.

Idáig elvontunk nyomva. Velünk ugyan édes-keveset törődtek. Ezt köszönhetjük annak, hogy nem voltunk összetartók, nem voltunk egységesek s nem voltunk gazdasági alapon megszervezve. Nem tudtuk azt, hogy mi történt a szomszéd falvakban, nem tudtuk, mi ment végbe a járásban, a megyében s az egész országban.

Elérkezett a mi időnk. Korszakalkotó munkák előtt állunk. Földregettünk s most már magunkhoz térünk. A régi fásultságot és

nemtörődömséget már leráztuk magunkról s meg kell kezdődni az építő munkának. Egy rég óhajtott, rég várt munkát kezdünk mi akkor, mikor elhatároztuk s dülőre vittük azt, hogy megszervezzük a falut s szövetségbe, szervezetbe tömörítjük az ország jövőjét, reményességét, a hatalmas kisgazda- és földmives táborát. Mi alkotjuk az ország gerincét s mégis széjjel voltunk idáig, mint a költetlen kőve. Hatalmas erőnk, többségünk nem tudtuk felhasználni akkor, mikor legjobban szükségünk lett volna rá. Útott a mi öránk, de ez már nem a vészharang kongása, jelzése, hanem jelzi egységünket, építő munkánkat s visszahangozza a „Keresztény Kisgazda- és Földmives Szövetség” munkáját, alakulását és gyors terjedését.

Kezdődik a mi alkotó munkánk és szervezkedésünk azért, mert *élni akarunk s élnünk kell!* Szervezkedünk az egész vonalon. Megalakítjuk, mi magunk kisgazdák, minden községben a kisgazda- és földmives szövetségünket, mely hivatva lesz arra, hogy közös földmives érdekeinket megtudjuk védeni mindenkor és minden körülmények között. Ez lesz az országnak a leghatalmasabb tábora, egysége.

Ha a mi hatalmas rétegünk már évekkal ezelőtt meg lett volna szervezve, nem jöttek volna a nyakunkra a vörösek s nem kellett volna a kommunizmust atténnünk, mely tömördek vért s anyagi áldozatot követelt tőlünk, kisgazdától és földmivesektől. Mert azzal a pár százezer vörössel szemben, mi jó pár millió szervezett kisgazdával és földmivessel rendelkezünk volna. Ez a nagy egységes tábor mindjárt csirájában elfojtotta volna a forradalmat és tehetetlenné tette volna az ezt előidéző vörös zsidó betyárokat és megtévedt csatlósait. De minket a kommunizmus készületlenül talált s terrorjuk alatt nyögünk addig, míg vége nem volt az átkos emlékü zsidóuralomnak. Levegőhöz jutottunk s észreterített most már mi kisgazdák és földmivesek. Tudjuk nagyon jól, hogy csak gazdasági szervezkedéssel tudjuk a sok megpróbáltatáson keresztülment országunkat megmenteni a gazdasági összeomlástól s a rettenetes zsidóuralomtól s csak így tudjuk kivenni a zsidók kezéből a kereskedelmi vezetést, ha mi kisgazdák és földmivesek vesszük kezünkbe a szervezkedés fonalát. Úgy állunk még ma szegény magyarok, hogy ha egy zsidónak a tyukszemére lépünk, a külföld már aznap tele van fehér terror hírekkal s pénzünk értéke még jobban csökken, mert telekürtül a nagyvilágot, hogy Magyarországon nincs közbiztonság. Bezzeg lassom agyon a zsidó egy becsületes magyart, öneik ezért jóformán még a hajukszála sem görbül meg s ez az eset nem megy a képviselőház elé. De közülük ha egyet is ér valami csekélység, akkor már Sándor (Slesinger) Pál ezzel teleordítja a képviselőházat. Ha mi erősek leszünk, meg kell erősödni a kormánynak is. És ha a mi hatalmas egységünkre támaszkodik, minden bizonnyal bátrabb lendülettel fog belenyulni a zsidó darázs-fészekbe is. Mi már mindenre készen állunk és felemeljük hatalmas szavunkat mindenütt, ahol annak szükségét látjuk.

Igy vagyunk a földbirtokreformmal is. A kiszivárgott hírekből már előre látjuk, hogy az csak mézes-madzag akar lenni a részünkre s mi megfogadjuk azt, hogy mézes-madzag után nem nyulunk többé soha. Nekünk tisztességes földreform kell. Keveebb beszéd és több cselekedet. Nagyon rossz példa áll előttünk. Mit akarnak a kisbirtokosok? A rendelkezlet olyanformán értelmezték, hogy azon községben, hol már volt parcellázás, illetve az igényjogosultak kaptak már az ezelőtti években

bérlet földet, ott az igényjogosultak, a földnélküliek már nem kaphatnak.

Pedig de sok ember lett már azóta önálló, családfenntartó. Aki évekkal ezelőtt nem mert még földet iratni, illetve bérelni, ma már nem kap a rendelkezlet szerint. Szegények, teljesen földnélküliek maradnak ők még most is? A zsidó nagybérlektől nem kaphatnak, mert a zsidók szerződéseikre hivatkoznak. Azoknak a kisbérlektől is van ám szerződésük, pl. itt Pápán is, kik az uradalmi földek egy részét bírák s mégis felbontották. A zsidó bérlet nem lehet felbontani s a földek egy részét átadni az arra rászorult földnélkülieknek.

Pöfészkednek a zsidó nagybérlektől. Termelik a sok káposztát, zöldséget, hagymát, mákot, paprikát, takarmányt stb. Gabnájuk pedig jóformán annyi sem terem, ami elég volna a konvenciócs csalédeknek. Nem törődnek ők a nép szegénységével s az ország nyomorúságával. Gabonát azért nem termelnek feleslegért, mert annak az árát megállapítják. Nekik csak a „seft” kell. De mi, kisgazdák, termelünk feleslegért a gabonából is, mert mi törődünk az országgal s a szegény néppel s mit látunk mégis? Azt, hogy abból a sok nagybirtokból, zsidó bérlelekből nekünk nem akarnak semmit sem átadni. Megtörtént itt a zsidó bérlektől az is, hogy vend munkásaiknak nem adtak eleget enni s kénytelenek voltak a kisenberek feles földjeikből krumpit lopni, hogy éhen fel ne forduljanak.

Kár lenne tovább fészegetni a hűrt. Nálunk kisgazdáknál és földmiveseknél már megindult a munka. Összefogunk tartani már mi is. Egységesek leszünk s megalakítjuk mindenhol a kisgazdák és földmivesek sorából a „Keresztény Kisgazda és Földmives-Szövetséget”, mely hivatva lesz a mi érdekeinket mindenhol képviselni. Felutunk s nem lesz megállás!

Kalmár Ferenc
kisgazda.

Szold Manó

a mindenható zsidó nagybérle.
Mezitlábás munkásait a rettenetes
hidegben csendőrséggel akarta munkára
kényszeríteni.

A csendőrség nem állt kötélnek.

Nem messze van Pápától Mezőlak. Itt van a szomszédságban. Az ottani hatalmas kiterjedésű nagybirtok gróf Esterházy féle-majorátus. Tehát keresztény birtok. A bérleje azonban zsidó. Hát ugyan ki is lehetne más? És a jövőben sem lesz másképp. Hogy is lehetne? Keresztény kurzus van és talán az is marad, de azért a zsidó nagybérlektől maradnak, hacsak a nép maga talpra nem áll és nem követeli, hogy most már betelven a keserűség pohara, Izrael népe vonuljon hátrább. Eléggé meghiztak a keresztények verejtékes munkájától. A mezőlaki eset is fényesen igazolja, hogy szokták kisajtolni még a legkisebb szusz is a keresztény gazdasági munkásokból, hogy saját zsebüket mennél jobban tömhesék. Ha a zsebükről van szó, nincs irtalom, kegyelem. Lefagyhat annak a keresztény gazdasági munkásnak keze, lába, füle, orra, az hekuba nekik. Csak a zseb teljék. Hiszen csak a „paraszte” fagyott le, nem a „teensuré”.

A mezitlábás munkások.

A marcali nagybérle gazdasági munkásai, akik állandóan ott dolgoznak heteken, sőt hónapokon keresztül, mind szegény, kétkézi földmives munkások. Nem igen telik nekik a mostani örületes drága lábait beszerézni. A

legtöbbje meztláb dolgozik, még papucs sincs a lábán. Az október végi hideg, sőt kemény fagyos időt, ilyen állapotban, kétszeresen érezték.

Beszűntetik a munkát.

Dacára a nagyon hideg időnek, szorgalmasan láttak munkához. Egyik reggel, amikor valóságos fagyos féltre ébredtünk, a meztlábás munkások nem mentek ki a mezőre. Semmi egyéb, mint a kemény fagy volt az oka, hogy beszűntették a munkát. Szegény jámboroknak még eszük ágában sem volt renitenskedni vagy sztrájkolni. Egyszerűen nem akartak megfagyni a hiányos öltözködés miatt. Punctum Ennyi joguk talán nekik is van?

Az ispán úr csendőrségért telefonál.

Nem úgy az ispán úr! Ahelyett, hogy nagy úri kényelmében vett volna magának annyi fáradságot, hogy érdeklődjék miért, mi az oka, hogy a munkát abbahagyják? Nem! Hiszen csak parasztokról van szó. Annak pedig, nincs joga fájni. Majd az „*intéző úr*” megmutatja, hogy korbáccsal, pardon nem korbáccsal, hanem szuroannyal kényszeríti rá, hogy megfagyjanak. Nem is habozott sokáig. Telefonált a legközelebbi csendőrőrsre. Nagy a ribillió. A renitens munkások nem dolgoznak. Azonnal, sürgős segítséget kér. A csendőrőrs válaszol. Rögtön utbaindul a patrul. Az ispán úr dörzsöli a kezét. Ezt jól megcsinálta. Majd lesz itt mindjárt hadd el hadd. Mit? Megtagadni a munkát ilyen veszett hideg időben? Na bizony! Szinte látta már, mint dolgozik a csendőr puskaagy.

Megérkezik a csendőrség.

A csendőrség nem soká várattott magára. Műnyelven szólva gyorsan „kiszállt” a helyszínre. Csakhogy óh jaj Izrael! Nemcsak a panaszoszt hallgatták meg, hanem józan jogérzékűknél fogva elmentek a bepanaszoltakhoz is és ott híven és visszavonhatatlanul megállapították a következőket: a munkások tényleg nem mentek ki dolgozni, de megállapították azt is, hogy nem renitenskedésből, hanem az idő volt oly kegyetlen renitens, hogy „*meztláb*” nem mehettek ki a fagyos időben dolgozni. Ennek megállapítása után a csendőrség dicséretes igazságérzete, amelyre most már újból kezdünk büszkék lenni, nem engedte meg, hogy a puskatűst használják, hanem minden további nélkül eltávoztak.

Finálé.

Magyarországon, a keresztény Magyarországon dühöng a „*fehér terror*”!

LEGÚJABB.

Tűz a király dolgozószobájában.

A kár több millió korona.]

Budapest, nov. 6.

A budai vár királyi dolgozó szobájának mennyezete, eddig még meg nem állapított okokból kigyulladt. Szerencsére, hogy a tüzet idejében észrevették s így a palotaőrség, tűzörség s a megjelent tűzoltóság segítségével elejét tudták venni a nagyobb veszedelemnek. Sajnos azonban, hogy a királyi dolgozószobának drága arannyal készült Mária Terézia korabeli mennyezete a mardosó elemek prédája lett, elpusztultak vele együtt a gyönyörű arany fali díszítések és festmények is. A kárt a mai nehéz viszonyok között több millió koronára becsülik.

A vagonlakók.

Ősz van... Hervadó... s ami a fő: kegyetlenül hideg. Azt beszélnek az öregek, hogy ilyen időre nem emlékeznek ötven esztendőn belül. Ez az az idő, amiről mondják, hogy még azt a bizonyos kutyát sem szabad kiverni a házból, mert tiltja a tisztesség s a könyörület. Ámbár ez a mai generáció talán már nem is így tartja; lehet, hogy ez is csak a régi öregek kitalálása... Mert hiszen ami most folyik Csonkamagyarországon az oláhok, szerbek, csehek által kivert, mindenükből kifosztott szerencsétlen menekültek százaival és ezreivel: az egyenesen vérlázító, az egyenesen rémületes, az egyenesen becstelensége a mai társadalomnak, amely elnézi azt a szörnyiséget érzéketlenül, hogy becsületes magyar vérei: tisztességben megőregedett családapák és családanyák gyermekeikkel ma vagonokban kénytelenek meghuzódni, ma, amikor 12—15 fokos hideg van egyre másra éjszakánként. Vagonokban, u. n. marhavagonokban, amelynek ajtaja van ugyan kettő, de ablaka egy sincs, amit fűteni nem lehet, mert a hasadékokon rögtön elillan minden meleg; amire létrákon kell felkapaszkodni, amelyiknek nyitott ajtajából lezuhannak a kis gyermekek, amelyiknek sötét mélyén éjjel a takaró alatt kékre-zöldre fagy a megdagadt láb. Rettenetes... Borzalom...

S a legszomorúbb a dologban az, hogy ez a sok szörnyőség nem Kutyabagason történik, nem is a hírhedt Mucsán, hanem a pápai vasuti állomáson. Közvetlenül a Kálvária mellett futó melléksínpárokban álló vagonokban...

Tegnap kint voltam ott, összejártam az egész telepet. Összesen nyolc vagon menekült van. Az elsőkben egy telekönnyvezető lakik. Az ajtaja gondosan be van zárva. A kályhacsövön kiáramló füst és sziporkák jelzik, hogy bent erősen fűtenek. Beteg van a vagonban: az urasszony maga az. Meghűlték a lábai: megdagadtak s már hetek óta nem bír járni. A másik vagon ajtaja nyitva van. Egy postatiszt 2—3 éves kedves fiacskája áll az ajtóban. Az édesanyja, aki valami házimunkát végez a háttérben, szintén odajön. Beszélgetünk.

— Nem esnek le a kicsikék a nyitott ajtókból? — kérdelem.

— Dehogyan nem. Az anyám, ez a kicsi, már kétszer leesett. De olyan szerencsésen, hogy semmi baja nem lett... Hanem tetszik látni azt a vaggont ott? Abban egy bíró lakik, annak a kisfia olyan szerencsétlenül zuhant ki az ajtón a múlt héten, hogy kitérte a jobb karját.

Mig ez a beszélgetés folyik, a mutatott vagonból leszáll egy feketeruhás urasszony egy kisfiával, akinek a jobb kabátujja feresen lóg s hirtelen elsietnek a mázsaház felé.

— *Melegedni mennek*, — suttogja magyarázóan az asszony.

Elbucszom. Átmegegyek a másik szerre. Ott két idősebb ember fatüfűszel. Az egyik főmozdonyvezető, a másik városi számvevő. Üdvözlöjük egymást. Beszélgetünk. Majd jön az utóbbi felesége.

— Bocsásson meg, hogy nem szívesen adok kezet, — mondja, — de a korom belepi, a hideg szél kifújja... s én... s mi... szégyeljük magunkat. Maholnap önhibánkon kívül el kell bújunk az emberek elől.

A vagonban ezalatt mozgás támad. Egy kis-fehér cica fut asszonyát üdvözölni. *Kormos, fekete* az is, mint minden ezen a szomorú kálváriai tanyán...

A következő kocsiiban szintén egy vasutas lakik. A leánya — fiatalasszony — nap-nap

mellét várja lebetegedését... Istenem, Istenem! Mi lesz a kisgyermekkel, mi lesz az anyával? A legutolsó vagonban ér aztán a legnagyobb meglepetés. Ott egyszerűen nevémen szólítanak. Régi ismerős, még onnan a Piave mellől... a nagy harcokból. S mig melegen szorongatjuk egymás kezét, könnyes szemmel suttogja: „Hej bátyám, ha még egyszer megfoghatjuk azt a puskát, de soha, soha le nem tesszük. Legalább élve nem... addig, mig vissza nem szerzünk mindent! — Ha tudnád, mit állunk ki, mit szenvedtünk mi!”

Hölgyeim! Uraim! Pápa város nagyerdemű közönsége! Ugyebár most jól esnek valakit szidni, ütni!

Valakit bűnbaknak odaállítani. Valakit nagyon, de igen nagyon lepocskondiázni... Hanem én ilyesmivel nem szolgálhatok, nem pedig azért, mert én ismerem azokat az apró mesterkedéseket, azokat a lelketlen furfangokat, amelyek segítségével meghiusítja a komisz ember önzés a hivatalos hatalom abbéli törekvését, hogy a fenti mizéria megszűnjék, hogy szegény menekült véreink fedél alá kerüljenek. Ilyen pl. a *repülő névjegy* története, mely áll a következőkben. X úrnak Y úrnőnek van egy felesleges szobája. — Megjelenik a lakásbizottság, rekvirálendő a szobát. Beleütközik egy kiragasztott névjegybe.

— Kérem az a szoba az unokaöcsémé — magyarázza a háziasszony. És ahol nagy a veszély, ott legközelebb az Isten, vagy mit is mondok: az unokaöcs. Megjelenik, bemutatkozik s a lakáshivatalt azután búsan tovább megy, hogy újabb névjegybe vagy mit tudom én milyen emberi furfangba ütközzék.

Itt uraim maga a társadalom a bűnös, a hibás, mert eltűri, hogy egyes tagjai önzéséből valódságos nemzetgyilkolás jöjjék a szemünk láttára. Mert gyilkolás az, magyar véreink legyilkolása az egész vagonlakás intézménye. S mi kétségbeesve nem tehetünk egyebet, mint hogy felszólítjuk a közönséget, éber örködésével állja útját ezeknek az üzelmeknek. Tartsa mindenki becsületbeli kötelességének, minden rokoni és baráti melléktekinteteket félretéve: felhívni a hatóság figyelmét azokra, akiknek feles, használatlan szobájuk vagy szobáik vannak. *Vesszen a piszkos magánérdek*, ahol a köz a memzet egyetemességének érdeke forog szobán. Az állam pedig nyúljon bele vaskezével a dologba, mert ha joga van (pedig van) életünket áldozatul követelni a honért, joga, sőt szociális kötelessége — ha kell a magántulajdon némi sérelmével is megvédeni azon polgárai életét, akiknek ezen az életen kívül egyebük semmi sem maradt. Azok pedig, akik eddigelé ridegen elzárkóztak az emberi könyörületesség elől: szálljanak magukba. Nyissák meg sziveiket és lakásuk ajtaját a szegény, menekültek családjai előtt, félretévén saját kényelemszeretettüket, mert ma még csak kérjük őket erre, de holnap, holnapután már esetleg parancsra fogják ugyanazt teljesíteni, s az majd keserves lesz.

— *Nem tényleges tiszték igazolása.* A honvédelmi miniszter felszólítja mindazon nem tényleges tisztakat, akik igazolásukat eddig még nem kérték, hogy kérvényüket haladéktalanul, de legkésőbb november hó végéig a tartózkodási helyüknél fogva illetékes katonai körletparsághoz nyújtsák be és egyben lakhelyüket is jelentsék be. Azok, akik valamely polgári hatóság (egyesület, testület) által már igazolva lettek, ezen elfogadhatóan bizonyító irataikat hiteles másolatban kérvényükhöz csatolják, illetve ha kérvényüket már beterveztették, igazoló iratukat hiteles másolatban utólagosan terjesszék be a fentebb megjelölt katonai körletparsághoz.

HIREK.

— **Miniszeri biztos Pápa.** Még pedig a lakásügyek miniszeri biztosát dr. Hoross Endrét, várjuk városunkba. Agilis polgármesterünk sürgetésére ma érkezik hozzánk, mely alkalommal személyesen győződik meg az itteni áldatlan lakásviszonyokról. Az informatív tanácskozáson, amely a városházán lesz, részvesznek: Miklós Géza dr. a lakáshivatal jelenlegi vezetője, Keményffy Aladár kir. járásbíró, a katonai állomás parancsnokság, Kardhordó László tanár, az Orsz. Menekültügyi Hivatal részéről. Arra kérjük városunk polgármesterét, hogy az állomás waggonjainak didergő lakóit ne felejtse el bemutatni a miniszeri biztosnak.

— **Az ellátatlanok újbóli megállapítása.** Vass József, közéletmezesi miniszter egyenes utasítására városunkban is újból megállapítják az ellátatlanokat. A polgármester ez úton is felhívja a város lakosságát, hogy azok, akik a hatósági liszt ellátásra fel vannak véve, de amellet gabona, vagy liszt készlettel is rendelkeznek, annál is inkább jelentsék ezt, mert akik ezt elmulasztják, a legszigorubb büntetésben lesz részüik.

— **A keresztény kiszgazda- és földmives szövetségbe** újabban a következő községek léptek be: Bakonyoszlop, Bakony-szentkirály, Magyarszentkirály és Csesznek. A lelkesedés mindenhol hatalmas eredményeket produkált.

— **Erdély menekülteinek.** Felemelő, gyönyörű példát mutatott a hazafias áldozat terén Rábapatonai és Enese győrmegyeri községek képviselőtestülete. 1917. évi adójuk száz százalékát önkéntes adományként felajánlották Erdély megmentése és menekültjei javára. Az adomány 30 ezer koronát tesz ki. Ébredünk, ha lassan is, de ébredünk!

— **Családi segély az ujonnan bevonultaknak.** A miniszter tanács felhatalmazása alapján a honvédelmi miniszter a most tényleges szolgálatot teljesítő legénység valamint a később bevonuló legénységi állományú nős egyének részére az élelmezési adagválság valamint a családi lakbérésegyéi kifizetését beszűntette. E helyett megengedte mindazoknak az 1899. évi születésű nemkülönben a még ezután bevonuló bármely korosztályhoz tartozó és 1920 november hó elseje előtt megnősült és bevonuló legénység családtagjai részére, kik erre rá vannak utalva, az igényjogosultságuknak a honvédelmi miniszter által leendő egyénenkénti elbírálás után a mindenkori élelmezési adagválságdíjnak 10—50 százaléki terjedhető részének mint családi segélynek adományozását. A családi segélynek megállapítása céljából a következőket rendelték el: 1. **Igénybejelentés és javaslattétel:** minden 1920 november elseje előtt nősült és bevonuló egyén feleségének illetőleg a fent említett hozzátartozójának reászorultság esetén családi segély megállapításáért lakóhelye községi jegyzőjénél személyesen kell jelentkezni. Az igényjoggal megbízottak a jelentkezők közül senkit sem utasíthatnak vissza, hanem tartoznak a jelen rendelethez csatolt mintájú összeírási ívet a jelentkezőről teljes anyagi felelősség mellett és az

adatok pontos bejegyzésével 48 óra alatt kitölteni és javaslatukkal ellátva az illetékes járási főszolgabíróhoz azonnal felterjeszteni, akik a saját javaslatukkal ugyancsak ellátva 24 óra alatt a honvédelmi miniszterium 19. osztályához felterjeszteni kötelesek. Az összeírási ívek szükséges példányszáma a honvédelmi miniszterium 19. osztályától táviratilag igénylendő. 2. **A segély megállapítása és kifizetése.** A beérkezett összeírási ívekben feltüntetett adatok és javaslatok mérlegelése alapján a honvédelmi miniszter a családi segélyre való igényt megállapítja, vagy folyamodót kérelmével elutasítja és erről a bevonult illetékes csapattestének gazdasági hivatalát az összeírási ív megküldése mellett értesíti. A gazdasági hivatal az összeírási íven megállapított százalékknak megfelelő összeget a tényleges szolgálat tartama alatt minden családi segélyt a bevonult felesége illetőleg a már felsorolt hozzátartozóinak kezéhez posta útján küldi el, vagy ha családi segély nem lett megállapítva, erről a folyamodót megfelelően értesíti. A honvédelmi miniszter határozata ellen semminemű felszólalásnak helye nincsen.

— **Földgázt földöztek fel a Hortobágyon.** A nagyalföldi bányakutató bizottság furási munkálatai közben a Hortobágyon 603 méter mélységben forrásra bukkant, amelynek 44 Celsius meleg vize a mélységből feltörve 14 méter magasságra szökött a föld színe felé. A földgáz olyan erővel tört ki, hogy a forrást csak óriási erőfeszítéssel és betonfal segítségével tudták lezárni. A víz megvizsgálásakor kitudt, hogy az földgáz tartalma, így nagy a valószínűség, hogy a forrás közelében olaj vagy földgázrétegek vannak. A lefalazott gejzír környékén most tovább folytatják a kutatásokat, amelyek ez év végére fejeződnek be.

— **Osztikják a csehek a magyar földet.** A Forgách-féle grófi birtokot Eszény községben most osztották fel hatósági asszisztenciával a lakosság között a csehek. Az új tulajdonosok egyelőre holdanként 20 korona bért fizetnek. Ugyancsak felosztották Lónyay Elemér, gróf kis- és nagybakosi 300 holdas birtokát is. De negondoljuk ám, hogy azok jutottak bérlőhöz, akik arra tényleg rá voltak szorulva. Eppen ellenkezőleg, azokat jutalmazták a cseh birtolók, akik jobban megfizették őket s, így jutott azoknak az olcsó bérlőből, akiknek már anélkül is elég birtokuk volt.

— **Az új buzaterület.** Most, mikor fokozott természettel lehetne csak bajaink segíteni, arról értesítenek bennünket több környékbeli községből, hogy az ország nem egy helyen sokkal kisebb területet vetettek be kenyérmagvakkal, mint a múlt évben. Az ok mint mondják az, hogy a buza meg a rozs termelése a mai megkötöttség mellett kevésbé fizeti ki magát, másrészt pedig, hogy több helyen még nem kapták meg a szükséges vetőmagot. Akárhogy is áll a dolog, itt sürgős intézkedésre van szükség. Több mint valószínű, hogy ez a hirtelen beállott hideg idő nem fog sokáig tartani s egy-két fagy nélküli hét is lesz még novemberben. Ezt az időt pedig fel kell használnunk arra, hogy az elmaradt vetéseket pótoljuk.

— **A tót képviselők tiltakozása a námesztői vérengzés miatt.** Már hírt adtunk mi is arról a nagyarányú vérengzésről, amelyet a Felvidékre kivényelt cseh legionáriusok a hazafias tót lakosságon elkövettek. Mint a bécsi lapok írják a katolikus néppárt ülésén a tót képviselők kijelentették, hogy lemondanak mandátumokról, ha a nemzetgyűlés a námesztői vérengzés dolgában vizsgálatot nem indít és a bűnösöket meg nem bünteti.

— **A magyarérzésű felvidéki reformátusok.** A református egyházkerület komáromi egyházmegyéjének cseh megszállás alatt levő része most tartotta évi rendes közgyűlést Komáromban Tóth Kálmán esperes elnöklésével. A gyűlésen Tót Kálmán esperes szívhez szóló szavakkal, a közgyűlés tagjaira mélyeséget hatást téve esetelelte azt a súlyos helyzetet, amelybe az egyházmegye a megszállás következtében jutott. Ily körülmények között azt a kérdést vetette fel, kíván-e az egyházmegye külön önálló református egyháza átszervekedni, amely esetben a cseh állam minden irányú támogatást ígér. A közgyűlés egyhangulag visszatartotta ezt a megoldást és egyhangú lelkesedéssel amellet foglalt állást, hogy önállóságot cseh-től részről megcsontítani nem engedi és kimondta, hogy ezentúl is a magyar református egyház tagjának tekint magát. Szegény elrabolt édes magyar testvéreink a remény ne hagyjon el benneteket, hiszen útni kell a szabadság órájának.

— **Lopások.** Novák Ferenc gesztenyési illetőségű munkás, Asszonyfa pusztán Lázár Ferenc munkástól 1 darab zseborát láncsal együtt és Kerécz Lajos munkástól 100 korona készpénzt elloppa megszökött. Körözését elrendelték.

Ströck Mátyás kopcsényi lakos, baromfi-kereskedő, Mörice Józsefné nagyacsádi lakostól 2000 koronát és Dávid Zsigmond ugyanottani lakostól 1000 koronát és egy pár box csizmát 1600 korona értékben kicsalt és megszökött.

— **Szegeden szamarhúst is esznek.** A bőséges áldott magyar idők már Szegeden is elmúltak, mikor a barnapiros szegedi polgár hetenként legalább egyszer, a pénteki napon paprikás és sült halnál alább nem engedte a kosztot. Az alföldi Kánaán híres szék-városában ez idő szerint hal egyáltalán nem jut a vasszakéba, az egyéb húst is vékonyan fogyasztják, sőt odáig jutottak, hogy a szegedi vágóhídon a múlt hónapban három görhes szamarat is levágtak közfogyasztás céljaira.

Szerkesztői üzenetek.

Kelemen D. Bakonyi. Kedves Dezső bátyánk szíves sorait hálásan köszönjük. Későn érkezett, így csak a pénteki számunkban közölhetjük. Elolvastuk néhányszor. — **Bírbauer J. kitanító Bakonyzentiván.** Nagyon köszönöm, kedves kollégám, meleg levelét. Megkaptunk mindent. Szeretnénk a szentivánikat is a Ker. Kisz. és Földmives Szöv.-ben látni. Kérjük ebben is hathatós támogatását. — **Polgár Rózika Zalagsáta.** A levelet az előfizetőivel együtt megkaptuk. Hálás köszönet érte. Mikor látogat el hozzánk? Mindenkori szívesen látjuk. — **Nemes Lajos Karaközörszék.** A levélben említett ügyben már írunk. Lajos bácsinak is megy a napokban levél. — **Zalka I. kitanító Tóskó.** Nem tudom, hogyan haláljam meg fáradságodat. A Szövetséggel mi van? Irj róla pár sort. Szeretettel üdvözlünk.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsilavy Sándor.

Pápa, 1920. Főiskolai könyvnyomda.

Ventillátorok.

Dinamók.

Kapcsolótáblák.

SOMOGYI JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata és műszaki irodája — Pápa, Felső hosszú-utca 7. szám.

Villanyszereléseket, átalakításokat s mindenféle, szakmába vágó javításokat eszközölök.

Malmok, gazdaságok villanyvilágításra való berendezését azonnal végrehajtom. Költségvetéseket és rajzokat kidolgozok.

Csengők. Fűző- és fűtőkészülékek. Házitelefons.